

AVRUPA'DA KATETER KULLANIM PRATIĞİ ANALİZ SONUÇLARI

Mutlu Arat

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Hematoloji Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

Hematopoitik kök hücre transplant ünitelerinde santral venöz erişim araçları (kateter) kullanım sıklığı yüksektir. Bu konuda hem ABD'de CDC'nin hem de Avrupa'da BCSH ve benzer kuruluşların kılavuzları olmasına rağmen tüm merkezlerde aynı uygulamaların yapıldığını söylemek zordur. EBMT (European Group for Blood and Marrow Transplantation, www.ebmt.org) altında çalışmakta olan Prof. Dr. H. Akan ile üyesi olduğum enfeksiyon hastalıkları çalışma grubu (IDWP, <http://www.ebmt.org/5WorkingParties/IDWP/wp-arties-id.html>) ve hemşirelik grubu ile ortak bir proje taslağı hazırlandı. Bu projede EBMT üye transplant merkezlerinden kateter kullanım pratiğı konusunda hekim ve hemşirelerden bir sorgulama formu aracılığı ile bilgi toplanması amaçlandı. Bu formda yer alan sorularda ana konular; genel işlemler ve kateter ekibi, kullanılan kateter tipleri, kateter takılma işlemleri, yatan ve ayaktan hastaların takibi, mikrobiyolojik işlemler, kateter enfeksiyonu tanımlama kriterleri, kateteri olan febril nötropenik hastaya yaklaşım ve kateterin çekilmesi endikasyonlarıydı.

Bu taslak form 2001-2002 yıllarında değerlendirildi ve son haline getirildi (http://www.ebmt.org/doc/IDWP_Catheter_Survey.PDF). 2003 yılında EBMT kongresinde 103 merkezin sonuçları IDWP oturumunda sunuldu (1).

Yirmi üç ülkeden (13 AB ve 10 AB dışı) cevap veren 103 merkezden hemen hemen eşit oranda hemşire ve hekim katımı vardı. Merkezlerin %70'inden fazlası kateter işlemleri için yazılı kılavuzları (SOP) olduklarını bildirdiler. Merkezlerin %35'i kendi içlerinde, %25'i ise hastaneler, kapsamında özgün kateter hemşiresi ekipleri olduğunu bildirdiler. Kateter takılmasında %40 cerrahlar, %25 hemato-onkologlar, %16 yoğun bakım uzmanları ve %12 radyologlar görev almaktaydılar. Pediatrik gruplar 7-10F ve erişkin gruplar 11-15F ve tercihan çift lümenli kateterler kullanılmaktaydı. Kateterler %56 ameliyathanelerde ve %14 nakil merkezi içinde takılmaktaydılar. Lokal saha temizliği için çoğunlukla povidon iyodid ve takılırken de subklavyen vene infra ya da supraklavikular yaklaşım yeğlenmekteydi. Alternatif takılma yeri in-

ternal jüğüler vendi. Kateter pozisyonu sadece çoğunlukla toraks filmi ile değerlendirilmekteydi (%42). Standart olgularda merkezlerin %76'sı profilaksi uygulamıyordu. Bakımda Tegaderm ya da IV3000 vb. ürünler yeğlenmekteydi. Kateter yıkama ve kitleme için 10cc. lik enjektörler kullanılıyor ve çoğunluğu Heparin içeriyordu. Kateter ucu kültürlerinde uygulanan yöntemler roll-plate %41, içine yıkama (%27) ve kombine %11'di. Merkezlerin yarısı kantitatif kültür yöntemlerinde kullandıklarını bildirdiler. Kateter enfeksiyonu tanısı sadece %25 merkezde sadece klinik verilere dayandırılıyor, çoğunluk merkezde mikrobiyolojik veriler yeğleniyordu. Takılma yeri temiz olmasına rağmen ateşi çıkan olgularda ilk günden glikopeptid başlanması ancak merkezlerin %25'inde uygulanıyor, %54 48 saat sonra başladıklarını bildiriyordu. Düşmeyen ateşte kateterin çekilmesi merkezlerin yarısında uygulanmaktaydı. Bu değişik ve farklı uygulamalar ve yaklaşımlar ışığında IDWP bu konudaki eğitimi ve işbirliğini artırma kararına vardı.

Ülkemizden de 12 merkez (erişkin:9, pediatrik:3) çalışmaya katıldılar. Veriler AB ile uyumlu idi, fakat merkezler arası uygulama farklılıkları sıklıkla gözlemlendi.

Avrupa'da yapılmış benzer bir çalışmaya rastlanmadı. European Study Group on Nosocomial Infections (ESGNI) kateter ilişkili enfeksiyonlar için 26 ülkeden 151 hastaneyi incelemiştir (2). Bu EBMT projesi kateter takılması ve bakımı konusunda eğitim ve işbirliğinin Avrupa'da ve ülkemizde artırılması ve geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

KAYNAKLAR

1. M Arat, Akan P, Morris J, et al. Cordonnier on behalf of the Collaborative survey of EBMT IDWP and Nurses Group Central venous catheter management in stem cell transplant units. Bone Marrow Transplant 2003;3:28.
2. Bouza E, Juan R, Munoz P, et al. A European perspective on intravascular catheter-related infections: report on the microbiology workload, aetiology and antimicrobial susceptibility (ESGNI-005 Study). Clin Microbiol Infect 2004;10:838-842.

